

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi P. S.
o wznowienie postępowania
zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 stycznia 2013 r. wydanym
w sprawie z powództwa A. K. i P. S.
przeciwko Gminie Miasto O.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji "W." Spółki Akcyjnej w O.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 4 września 2014 r.,
zażalenia powoda P. S.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 lutego 2014 r.,

1) oddała zażalenie,

2) zasądza od wnoszącego skargę P. S. na rzecz interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji "W." Spółki Akcyjnej w O. kwotę 1 800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Powodowie [...] wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od Gminy O. kwoty 78.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu, tytułem odszkodowania na okres od stycznia 2002 r. za bezumowne korzystanie z działek 3/1 oraz 3/2, położonych w O. oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego. W sprawie występował również interwenient uboczny po stronie pozwanej, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji W. w O.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

Apelację od tego wyroku wnieśli powodowie, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 15 stycznia 2013 r. pełnomocnik powodów złożył pismo Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. z dnia 9 stycznia 2013 r., na mocy którego wezwano powodów do przedłożenia aktu notarialnego zakupu spornej nieruchomości, który był niezbędny do prowadzonego na wniosek powodów przez PINB postępowania dotyczącego nielegalnego wykonania cieków wodnych oraz przepustu w rejonie ul. O. w O.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów od tego rozstrzygnięcia i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Powód P. S. wniósł skargę o wznowienie tego postępowania, powołując się na podstawę wznowienia przewidzianą w art. 403 § 2 k.p.c., tj. wykrycie środków dowodowych (postanowienie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. z dnia 6 września 2013 r.), które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Postanowieniem z dnia 27 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił powyższą skargę uznając, że nie jest ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia, albowiem środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku, nie stanowił podstawy wznowienia postępowania przewidzianego w art. 403 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił brak zrozumienia stanowiska skarżących oraz pominięcie okoliczności podniesionych w uzasadnieniu skargi, prowadzących do błędnego przekonania, że powód oparł skargę na podstawie niewskazanej w ustawie. Faktycznie bowiem, Sąd dokonał błędnej wykładni art. 403 § 2 k.p.c., uznając, że postanowienie organu administracji wydane po dniu uprawomocnienia się wyroku nie jest okolicznością faktyczną mogącą mieć wpływ na wynik sprawy, a z której strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania jest środkiem prawnym o mieszanym charakterze łączącym pozew (czyli pismo inicjujące nową sprawę) ze środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu, nadzwyczajnym środkiem prawnym o limitowanych podstawach wskazanych w art. 401, 401¹ i art. 403 k.p.c. Jej wniesienie inicjuje postępowanie dwufazowe, w którym najpierw sąd bada dopuszczalność skargi o wznowienie (w zależności od wyniku kontroli następuje zwrot skargi lub jej odrzucenie), a następnie po przesądzeniu dopuszczalności skargi, rozpoznaje ją merytorycznie i wydaje stosowne rozstrzygnięcie.

W skardze powodowie powołali się na ujawnienie nowego środka dowodowego jakim było postanowienie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w O. z dnia 6 września 2013 r., a więc przyczynę, o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c.

Możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek.

Po pierwsze, chodzi o wykrycie po uprawomocnieniu się wyroku tylko takich nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w czasie postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Dlatego podstawy wznowienia postępowania określonej w art. 403 § 2 k.p.c. nie mogą stanowić środki dowodowe powstałe po uprawomocnieniu się zaskarżonego orzeczenia (por. uchwała SN z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 r. Nr 12, poz. 208) bez względu na to, czy ich treść miałyby być rozpatrywana samodzielnie, czy łącznie

z dowodami istniejącymi przed uprawomocnieniem się tego orzeczenia. Celem wznowienia postępowania na tej podstawie jest bowiem realizacja zasady wyrażonej w art. 316 § 1 k.p.c., w myśl której podstawą prawidłowego wyrokowania powinien być stan rzeczy (tj. m.in. materiał dowodowy) istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, nie zaś stan powstały później, jak postulują żalący (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2010 r., IV CZ 98/10, niepubl., z dnia 15 września 2005 r., II CZ 78/05, niepubl.; z dnia 15 czerwca 2011 r. V CZ 22/11, niepubl.).

Dwie pozostałe przesłanki zastosowania art. 403 § 2 k.p.c., jako podstawy wznowienia w związku z wykryciem nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, zostają spełnione, jeżeli okoliczności te lub środki dowodowe mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a ponadto strona nie mogła skorzystać z nich w poprzednim postępowaniu. Wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy zatem faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne". Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznane i dla niej niedostępne, natomiast fakty "ujawnialne", czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu (tak m.in. postanowienie SN z dnia 3 października 2013 r., II UZ 54/13, niepubl. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 33/13, niepubl, postanowienie SN z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 178 i orzeczenia tam powołane, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r. IV CZ 104/13, niepubl.). Te ostatnie uwagi można odnieść do samego faktu wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie przepustu wodnego i wiedzy powoda i Sądu o tym postępowaniu w związku z przedstawieniem przez powoda w postępowaniu apelacyjnym pisma Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w O. z dnia 9 stycznia 2013 r.

Uwzględniając przede wszystkim, że przedstawiony przez powoda środek dowodowy powstał dopiero po uprawomocnieniu się wyroku z dnia 29 stycznia 2013 r. i nie może stanowić podstawy wznowienia określonej w art. 403 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie

powoda oraz rozstrzygnął o kosztach należnych interwenientowi ubocznemu zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. oraz § 19 ust. 1, § 2 ust. 3, § 6 pkt 7, § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).